

Plastový odpad

Výroba plasty

Plast je pomerne nový materiál, ktorý sa priemyselne vyrába len od roku 1907. V súčasnosti sa vyskytuje takmer v každom priemyselnom a spotrebnom tovare a moderný život je bez neho nemysliteľný. Vlastnosti, ktoré robia z plasty taký užitočný materiál (trvanlivosť, malá hmotnosť a nízke náklady), však zároveň spôsobujú problémy s jeho zneškodňovaním³. Celosvetová výroba plasty vzrástla z 1,5 milióna ton (Mt) ročne v roku 1950 na 245 Mt v roku 2008, z toho 60 Mt⁴ sa vyrobilo v Európe. Výroba počas uplynulých 10 rokov sa čo do objemu vyrovnala kombinovanej výrobe za celé 20. storočie⁵. Odhaduje sa (podľa scenára bez prijatia opatrení), že v roku 2020 bude na trh EÚ uvedených 66,5 Mt⁶ plasty a celosvetová výroba plasty by sa mohla do roku 2050 strojnásobiť.

Plastový odpad

V Európskej únii (EÚ-27) bolo v roku 2008 podľa odhadov vyprodukovaných približne 25 Mt plastového odpadu. Z toho 12,1 Mt (48,7 %) bolo uložených na skládky, zatiaľ čo 12,8 Mt (51,3 %) bolo vrátených na zhodnotenie⁸ a iba 5,3 Mt (21,3 %) bolo recyklovaných⁹. Kým prognóza do roku 2015 predpokladá celkové zvýšenie na úrovni mechanickej recyklácie o 30 % (z 5,3 Mt na 6,9 Mt), ukladanie na skládkach a spaľovanie s následnou rekuperáciou energie¹⁰ budú podľa očakávania aj naďalej prevládajúcimi spôsobmi nakladania s odpadom. Výroba plasty rastie s HDP a súvisiacim celkovým nárastom produkcie plastového odpadu v rokoch 2008 až 2015 o 5,7 Mt (23 %) ¹³. To je do značnej miery dôsledkom 24 % nárastu výroby v sektore obalov a súčasťou pretrvávajúceho trendu zvyšovania množstva plastového odpadu v Európe. Ak nedôjde k zlepšeniu dizajnu výrobkov a ak nebudú prijaté lepšie opatrenia na nakladanie s odpadom, plastového odpadu bude v EÚ v závislosti na raste výroby pribúdať.

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS projektu: 26120130064

Názov projektu: Odborné vzdelávanie zamestnancov podľa aktuálnych potrieb klientov

Trendy, ktoré pozorujeme v EÚ, budú pravdepodobne výraznejšie v rýchlo rastúcich ekonomikách, ako je India, Čína, Brazília a Indonézia, ale aj v rozvojových krajinách. Svetová populácia má v každom desaťročí vzrásť o 790 miliónov a do roku 2050 môže dosiahnuť viac ako 9 miliárd s novou strednou triedou, ktorú budú tvoriť približne 2 miliardy ľudí. Tým sa pravdepodobne zvýši dopyt po plaste a množstvo plastového odpadu na celom svete.

Odvetvie plastov

Odvetvie plastov hrá dôležitú úlohu v ekonomike Európy, pretože zamestnáva celkovo približne 1,45 milióna ľudí vo viac ako 59 000 podnikoch a vytvára v regióne obrat vo výške približne 300 miliárd EUR za rok. Výrobné odvetvie poskytuje 167 000 a spracovatelia 1,23 milióna pracovných miest (EÚ-27, 2005-2011, ESTAT) prevažne v malých a stredných podnikoch.

Pokiaľ ide o nakladanie s odpadom, najviac pracovných príležitostí ponúka zber a triedenie odpadu z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ) so 40 pracovnými miestami a zber a triedenie odpadu z plastov s 15,6 pracovnými miestami vytvorenými na 1 000 ton spracovaného materiálu. Recyklácia plastu sama osebe môže v EÚ-27 vytvoriť 162 018 pracovných miest, ak sa miera recyklácie do roku 2020 zvýši na 70 %.

Plast sa najčastejšie používa na výrobu obalov ako nízko nákladový jednorúčelový výrobok, ktorý sa najčastejšie nedá opätovne použiť alebo nie je na opätovné použitie určený. Na trhu v odvetví spracovania plastov prevládajú plastové obaly (40,1 %), po nich nasleduje stavebníctvo (20,4 %). V celosvetovom meradle sa v odvetví plastov očakáva dlhodobý rast okolo 4 %, teda oveľa vyšší, než je očakávaný globálny rast HDP17. Európa je ešte stále čistým vývozcom výrobkov z plastu, s hodnotou vo výške 13 miliárd EUR v roku 2009, avšak čínska výroba dosahuje podobné úrovne už od roku 2008.

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS projektu: 26120130064

Názov projektu: Odborné vzdelávanie zamestnancov podľa aktuálnych potrieb klientov

Pôsobenie v životnom prostredí

Len čo sa plastový odpad ocitne v životnom prostredí – najmä v morskom prostredí – môže v ňom pretrvať stovky rokov. Pobrežné a morské prostredie a vodné organizmy poškodzuje 10 miliónov ton prevažne plastového odpadu, ktoré ročne skončia v oceánoch a moriach sveta a premieňajú ich na najväčšie smetisko plastov na svete. Zhluky odpadu v Atlantickom a Tichom oceáne sa odhadujú rádovo na 100 Mt, z toho približne 80 % tvoria plasty. Plastový odpad ohrozuje morské živočíchy, ktoré sa doň môžu zamotať alebo ho zožrať. Tzv. „ghost fishing“, zachytávanie rýb do opustených plastových súčastí rybárskeho výstroja, spôsobuje vysoké ekonomické náklady a značné škody životnému prostrediu. Invázne druhy využívajú úlomky plastov v oceánoch na premiestňovanie na dlhé vzdialenosti. Väčšina plastového odpadu sa nakoniec usadí na morskom dne.

Spracovala Bc. Veronika Hingiszová, 22.6.2015

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS projektu: 26120130064

Názov projektu: Odborné vzdelávanie zamestnancov podľa aktuálnych potrieb klientov